

***Misleading in dark night. Supernatural mediations in the Modern Age.* Valencia: Departamento de Historia Moderna, Universidad de Valencia, 2012. Estudios, 38. pàgs. 9-114 e ils. [16 x 23].**

Es publiquen cinc treballs vinculats a un cicle de conferències titolat: *Descaminado en tenebrosa noche. Mediaciones sobrenaturales en la España Moderna*, sense que s'inclogui cap text de presentació.

En primer lloc, Maria TAUSIET tracta sobre el tema del purgatori a l'Edat Moderna, una tercera via entre el cel i l'infern que serveix a les ànimes per la seva purificació després de la mort. Destaca que hi ha un canvi de mentalitat per als practicants catòlics, perquè tot i que en un primer moment (com es mostra a la *Divina comedia* de Dante) hi havia una visió optimista, a partir del s. XVII es comença a considerar que el purgatori es el primer pas per anar a l'infern. Tota aquesta preocupació es deriva del tema del pensament sobre el més enllà de la mort. Aporta diverses versions sobre el purgatori.

María Luz LÓPEZ TERRADA aprofundeix en el coneixement de les diverses pràctiques de medicina i com aquestes es presentaven en el teatre espanyol del Segle d'Or. Comenta aspectes relatius a les pràctiques mèdiques relacionades amb creences màgiques, per mitjà de la revisió d'alguns textos i la seva repercussió al ser representats davant d'un important nombre de persones. Tanmateix sorgeixen curanderos, venedors de remeis i recursos curatius com talismans, i les curacions miraculoses.

A continuació Armando ALBEROLA ROMÁ incideix en els terratrèmols i la problemàtica que hi ha entorn d'aquests fenòmens, la por apocalíptica que generaven perquè l'església tractava d'associar aquests fenòmens naturals amb la presència de pecats i les seves conseqüències. Esmenta el terratrèmol de Montesa 1748 i les actituds que es generaren amb aquest tipus d'esdeveniments.

Gunnar W. KNUTSEN se centra en les històries sobre els fenòmens sobrenaturals que sorgien als tribunals de la inquisició. Les pràctiques màgiques, les creences regionals i altres aspectes eren penalitzats, així com l'exercici de la bruixeria. Per una altra banda, es varen difondre per mitjà de les lectures públiques els autos de fe i la seva interacció amb les forces sobrenaturals. Comenta les diferències regionals que hi havia en cadascun d'aquests tribunals, tot i que els representants de la Inquisició anaven d'un tribunal a un altre.

Finalment Fernando R. DE LA FLOR esmenta l'escepticisme que hi havia durant aquesta etapa sobre les ciències experimentals. Les mediacions sobrenaturals en els esdeveniments del món eren propis de la mentalitat de la Edat Moderna i normalment quedaven associats amb l'amenaça d'un castig. Per aquest motiu la mediació sobrenatural actuava inclús en el camp dels lletrats, perquè aquests buscaven trobar un sentit del món i practicar una lectura coherent d'aquest.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Se publican cinco trabajos correspondientes a un ciclo de conferencias titulado: *Descaminado en tenebrosa noche. Mediaciones sobrenaturales en la España Moderna*, sin que se incluya ningún texto de presentación sobre los mismos.

En primer lugar María TAUSIET trata sobre el tema del purgatorio en la Edad Moderna, una tercera vía entre el cielo y el infierno que servía a las almas para su purificación tras la muerte. Destaca que hay un cambio de mentalidad para los practicantes católicos, pues a pesar de que en un primer momento (como se muestra en la *Divina comedia* de Dante) había esta visión optimista, a partir del s. XVII se empieza a considerar el purgatorio como la antesala del infierno. Toda esta preocupación se deriva del tema del pensamiento sobre el más allá de la muerte. Aporta diversas versiones sobre el purgatorio.

María Luz LÓPEZ TERRADA se adentra en el conocimiento de las diversas prácticas médicas y cómo éstas se presentaban en el teatro español del Siglo de Oro. Comenta aspectos relativos a las prácticas médicas de carácter mágico-creencial a través de la revisión de algunos textos y su repercusión al ser representados ante un gran número de personas. Así aparecen curanderos, vendedores de remedios y recursos curativos tales como talismanes, o las curaciones milagrosas.

A continuación Armando ALBEROLA ROMÁ presta atención a los terremotos y a la problemática que gira en torno a los mismos, su miedo apocalíptico, porque la iglesia trataba de asociar estos fenómenos naturales con la presencia de pecados y sus consecuencias. Menciona el terremoto de Montesa de 1748 y las actitudes que se generaban con este tipo de acontecimientos.

Gunnar W. KNUTSEN se centra en las historias sobre fenómenos sobrenaturales que aparecían en los tribunales de la inquisición. Las prácticas mágicas, las creencias regionales y otros aspectos eran penalizados, así como el ejercicio de la brujería. Por otro lado se difundieron a través de lecturas públicas los autos de fe y su interacción con las fuerzas naturales. Comenta las diferencias regionales existentes en estos tribunales, a pesar de que los representantes de la Inquisición iban de un tribunal a otro.

Finalmente Fernando R. DE LA FLOR menciona el escepticismo existente en esta etapa ante las ciencias experimentales. Las mediaciones sobrenaturales en los acontecimientos mundanos eran propios de la mentalidad de la Edad Moderna y normalmente se asociaban a la amenaza de un castigo. De ahí que la mediación de lo sobrenatural actuara incluso dentro del campo letrado, pues éstos buscaban a fin de cuentas encontrar un sentido del mundo y practicar una lectura coherente del mismo.

IHE
(Secretaria de la revista)